

Karta zadania nr 1093 Do wniosku numer 134

Zamknięte

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego

(nazwa wnioskodawcy)

1. Właściciel zadania

Jacek Bogucki / Departament Rynków Rolnych / Ewa Domańska

(Minister/Departament/Naczelnik)

2. Obszar

Konkurencyjność rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz bezpieczeństwo żywności.

3. Cel I rzędu - nr 02.

Zwiększenie konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej.

4. Cel II rzędu - nr 02.12.

Wspieranie stabilizacji i rozwoju rynków rolnych.

5. Zadanie - nr 02.12.03.

Niezbędne działania na rynku mleka.

6. Opis zadania

Podjęcie działań na szczeblu KE w celu zwolnienia rolników z kar za przekroczenie kwot mlecznych.

(zgodnie z pismem wnioskodawcy)

7. Opis stanu istniejącego dotyczącego sprawy/zadania

1) W okresie od kwietnia 2014 r. do marca 2015 r. skup mleka w Polsce wyniósł 10.505 mld kg, będąc wyższym od skupu z roku ubiegłego o 4,25%. Przekroczenie krajowej kwoty dostaw wyniosło +5,85%, co skutkowało koniecznością uiszczenia opłaty wyrównawczej na poziomie ponad 161,5 mln euro (ok. 659,8 mln zł). Opłata należna od producenta mleka wyniosła ok 90,89 zł za każde 100 kg mleka wprowadzonego do obrotu ponad przysługujący limit.

2) Zasady organizacji rynków rolnych są regulowane na poziomie Unii Europejskiej. Aktualnie obowiązuje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.). Przewidziane są w nim m.in. instrumenty tzw. „siatki bezpieczeństwa”, których uruchomienie leży w gestii Komisji Europejskiej. Jednocześnie

przedmiotowe rozporządzenie w art. 230 ust. 1 lit. a stanowi, że w odniesieniu do systemu ograniczania produkcji mleka (kwot mlecznych) odpowiednie przepisy rozporządzenia Rady 1234/2007 obowiązują do 31 marca 2015 r. W konsekwencji wszystkie przepisy dotyczące kwotowania mleka, w tym przepisy rozporządzenia Komisji (WE) nr 595/2004 z dnia 30 marca 2004 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1788/2003 ustanawiającego opłatę wyrównawczą w sektorze mleka i przetworów mlecznych, stosuje się do ostatecznego rozliczenia roku kwotowego 2014/2015.

Na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007, jeżeli mleko i przetwory mleczne zostaną wprowadzone do obrotu w ilości przewyższającej kwotę krajową wnosi się opłatę z tytułu nadwyżek, która wynosi 27,83 euro za 100 kilogramów mleka. Na podstawie art. 78 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 za opłatę z tytułu nadwyżek wynikającą z przekroczenia kwoty krajowej, co stwierdzono na szczeblu krajowym, oddzielnie dla dostaw i dla sprzedaży bezpośredniej, państwa członkowskie odpowiadają przed Wspólnotą, i w okresie między dniem 16 października a dniem 30 listopada po upływie danego roku kwotowego wpłacają ją, w 99 % należnej sumy, do Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG).

Stosownie do treści art. 79 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007, opłata z tytułu nadwyżek zostaje w całości rozdzielona, zgodnie z przepisami art. 80 i 83, pomiędzy producentów, którzy przyczynili się do przekroczenia kwot krajowych. Producenci odpowiadają przed państwem członkowskim za wpłacenie swojej części należnej opłaty z tytułu nadwyżek.

Na podstawie art. 81 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 1, podmioty skupujące są odpowiedzialne za to, by pobierać od producentów należne wkłady na rzecz opłaty z tytułu nadwyżek; wypłacają one właściwemu organowi państwa członkowskiego sumę tych wkładów odliczoną od ceny mleka wypłaconej producentom odpowiedzialnym za przekroczenie kwoty, a jeżeli nie jest to możliwe, pobraną jakimkolwiek innym właściwym sposobem.

Komisja Europejska, uwzględniając niskie ceny skupu mleka oraz trudności finansowe producentów mleka zobowiązanych do zapłaty opłaty z tytułu przekroczenia kwot mlecznych w ostatnim roku kwotowym 2014/2015, w marcu 2015 r., przyjęła rozporządzenie (UE) 2015/517, zgodnie z którym państwa członkowskie mogły wprowadzić przepisy krajowe na podstawie których producenci mleka mogli wnioskować, w ramach pomocy de minimis, o rozłożenie opłaty z tytułu przekroczenia kwot mlecznych na trzy roczne, nieoprocentowane raty. Polska wdrożyła przepisy ww. rozporządzenia Komisji na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadania polegającego na rozkładaniu na raty opłaty należnej od producentów mleka za przekroczenie kwot indywidualnych w roku kwotowym 2014/2015 (Dz. U. poz. 1105, z późn. zm.). Według informacji ARR, wsparcie ratalne otrzymało ponad 30 163 producentów mleka (prawie połowa ogółu producentów zobowiązanych do zapłaty opłaty z tytułu przekroczenia kwot mlecznych 63 483 producentów), a udział należnych opłat objętych systemem ratalnym w stosunku do opłat wynikających z decyzji w sprawie wysokości należnych opłat wyniósł prawie 90%. Ponadto w przypadku dostawców hurtowych, którzy nie mogli otrzymać pomocy de minimis w rolnictwie, Agencja mogła, na podstawie cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów, rozłożyć opłaty za przekroczenie kwot mlecznych na raty oprocentowane.

Ponadto uwzględniając coraz bardziej krytyczną sytuację cenową na rynku mleka i jego przetworów, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 15 grudnia 2015 r. skierował pisemny wniosek do Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Phila Hogana o podjęcie niezbędnych działań legislacyjnych w sprawie umorzenia kar producentom mleka. We wniosku zaproponowano wdrożenie tego rozwiązania w drodze zmiany rozporządzenia Komisji (WE) nr 595/2004, polegającej na dodaniu w art. 15 w ust. 1 po akapicie czwartym kolejnego akapitu, zgodnie z którym: „Państwa

członkowskie mogą zdecydować o zaniechaniu poboru niewpłaconych do właściwego organu rat należnych kwot.” Jeżeli jednak Komisja uznałaby takie rozwiązanie za niewłaściwe, zawnioskowano o wydanie rozporządzenia delegowanego Komisji, w oparciu o art. 219 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013, które stwarzałoby możliwość państwom członkowskim zaniechania poboru niewpłaconych do właściwego organu rat należnych kwot.

Konsekwentnie do podjętych powyżej działań w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi z uwagi na trudną sytuację finansową producentów mleka i utrzymywanie się niekorzystnej sytuacji cenowej na rynku, opracowany został projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu pomocy w formie umorzeń w całości lub w części spłaty pozostałych do zapłacenia opłat należnych od producentów mleka za przekroczenie kwot mlecznych w roku kwotowym 2014/2015. Pomoc przysługiwałaby tym producentom, dla których wniesienie pozostałej do uiszczenia opłaty za przekroczenie kwot mlecznych w ostatnim roku kwotowym zagraża ich ważnym interesom.

Realizacja tego programu będzie możliwa po udzieleniu przez Komisję Europejską zgody na jego stosowanie w Polsce.

Ponadto Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach postulatów przedłożonych do dyskusji na posiedzenie Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 14 marca 2016 r. uwzględnił również wnioski o uzupełnienie Wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2015 o pomoc na niwelowanie skutków dla gospodarstw rolnych w związku z utrzymującymi się trudnościami w sektorze mleka, w tym m.in. na zwolnienie producentów mleka lub odroczenie obowiązku wpłacenia opłaty z tytułu przekroczenia kwot mlecznych.

Uzupełnienie - działania prowadzone przez MRiRW w przedmiotowej sprawie w II połowie 2016 r. zostały uzupełnione w punkcie Inne uwagi na końcu przedmiotowej karty zadania.

8a. Ocena wewnętrzna proponowanych działań (departamenty, jednostki podległe i nadzorowane)

W związku z faktem, że zasady rozliczania opłaty za przekroczenie kwot mlecznych określone są w ww. przepisach UE, które wiążą w całości i są bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie posiada uprawnień do podjęcia decyzji o anulowaniu kar dla producentów mleka i przejęciu zobowiązań wynikających z tej opłaty przez budżet państwa.

Wszelkie decyzje w tym zakresie muszą być podjęte na poziomie organów UE.

W odpowiedzi na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2015 r. do Komisarza Phila Hogana, dotyczący wdrożenia przez Komisję Europejską stosownych zmian legislacyjnych umożliwiających zwolnienie producentów mleka z obowiązku zapłaty dwóch należnych do uregulowania rat opłaty za przekroczenie kwoty mlecznej w roku kwotowym 2014/2015, Komisarz podkreślił, że opłata od polskich rolników w roku kwotowym 2014/2015 jest należna według prawa i nie jest możliwe, aby państwa członkowskie lub Unia Europejska zwolniła ich z tego zobowiązania prawnego. Po wpłaceniu do budżetu Unii przez władze polskie, opłata ta musi zostać w pełni odzyskana od rolników, którzy przyczynili się do przekroczenia kwot.

8b. Ocena zewnętrzna proponowanych działań (organizacje pracujące na rzecz rolnictwa)

Organizacje branżowe prezentują zbieżne stanowisko odnośnie oceny obecnej niekorzystnej sytuacji rynkowej na rynku mleka podkreślając, że konieczne jest podjęcie działań ukierunkowanych na

poprawę i stabilizację sytuacji rynkowej oraz wsparcie finansowe producentów, w tym, umorzenie należnych do zapłaty kar za nadprodukcję w ostatnim roku kwotowym.

9. Proponowane rozwiązania

Dalsze wnioskowanie o uzupełnienie Wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2015 o pomoc na niwelowanie skutków dla gospodarstw rolnych w związku z utrzymującymi się trudnościami w sektorze mleka, w tym m.in. na zwolnienie producentów mleka lub odroczenie obowiązku wpłacenia opłaty z tytułu przekroczenia kwot mlecznych.

Dalsze podejmowanie na forum UE działań ukierunkowanych na wdrożenie przez Komisję Europejską adekwatnych mechanizmów, które wpłyną na poprawę i stabilizację sytuacji rynkowej oraz bezpośredniego wsparcia finansowego dla producentów z tytułu spadku dochodów i zachwiania płynności finansowej.

10. Skutki finansowe, źródła finansowania

Zgodnie z obowiązującymi przepisami UE do budżetu UE z budżetu państwa została przekazana całość należnych kar obejmująca trzy raty wpłat wynikające z rozporządzenia Komisji (WE) nr 595/2004, tj. 161,5 mln euro (659,7mln zł). W przypadku gdy rolnicy byłiby zwolnieni z obowiązku zapłaty dwóch rat należnych do dnia 30 września 2016 r. i do dnia 30 września 2017 r. w budżecie państwa powstanie deficyt w wysokości ok. 384 mln zł (ponad 193,5 mln zł II rata i ponad 190 mln zł III rata).

11. Niezbędne zmiany legislacyjne

Projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu pomocy w formie umorzeń w całości lub w części spłaty pozostałych do zapłacenia opłat należnych od producentów mleka za przekroczenie kwot mlecznych w roku kwotowym 2014/2015.

Ponadto, sukcesywnie do ewentualnych decyzji podejmowanych na forum UE o wdrażaniu kolejnych działań interwencyjnych niezbędnym będzie opracowanie krajowych aktów wykonawczych.

12. Inne uwagi (niezbędne ekspertyzy i opracowania)

brak

13. Konsultacje (nazwiska i telefony osób odpowiedzialnych za zadanie)

W zakresie ustanowienia programu pomocy w formie umorzeń w całości lub w części spłaty pozostałych do zapłacenia opłat należnych od producentów mleka za przekroczenie kwot mlecznych w roku kwotowym 2014/2015 departamentem odpowiedzialnym w MRiRW za realizację tego zadania jest Departament Finansów.

14. Eksperci, osoby do współpracy (dane kontaktowe)

brak

15. Przewidywany termin realizacji zadania

2016-09-30

16. Powód, dla którego zadanie nie może być zrealizowane w terminie wyznaczonym przez Administratora

Realizacja pomocy w formie umorzeń w całości lub w części spłaty pozostałych do zapłacenia opłat należnych od producentów mleka za przekroczenie kwot mlecznych w roku kwotowym 2014/2015 będzie możliwa po udzieleniu przez Komisję Europejską zgody na jego stosowanie w Polsce. Aby działanie było skuteczne powinno zostać zrealizowane nie później niż przed 30 września 2016 r.

17. Inne uwagi

Mając na względzie że wdrożenie programu pomocy w formie umorzeń w całości lub w części spłaty pozostałych do zapłacenia opłat należnych z tytułu przekroczenia kwot mlecznych jest zależne od decyzji Komisji Europejskiej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi - w ramach istniejących prawnie możliwości - realizuje także działania krajowe, takie jak przygotowanie i wdrożenie:

- przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi celem wzmocnienia pozycji najsłabszych ogniw w łańcuchu rolno-żywnościowym,*
- przepisów ustawy o spółdzielniach rolników, celem umożliwienia prowadzenia działalności gospodarczej przez rolników będących członkami spółdzielni w zakresie planowania produkcji oraz dostosowywania skali i jakości tej produkcji do warunków rynkowych, koncentracji podaży oraz organizowania sprzedaży wyprodukowanych przez rolników produktów, a także koncentracji popytu oraz organizowania zakupu niezbędnych rolnikom środków do produkcji,*
- kampanii reklamowych promujących walory prozdrowotne polskich wyrobów mleczarskich i zwiększające spożycie mleka.*

Odnosząc się do konieczności dalszego wsparcia gospodarstw rolnych poprzez program nieoprocentowanych kredytów lub czasowego zawieszenie spłat już zaciągniętych kredytów celem wsparcia gospodarstw, należy zauważyć, że zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. poz.1455), ARiMR będzie udzielała producentom mleka, producentom świń oraz producentom owoców i warzyw, których przychody są niewystarczające na sfinansowanie niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publiczno-prawnym powstałych od dnia 7 sierpnia 2014 r. do końca kwietnia 2016 r. nieoprocentowane pożyczki na spłatę tych zobowiązań.

Kwoty pożyczek nie będą mogły przekroczyć wysokości kwot nieuregulowanych należności budżetowych o charakterze publiczno-prawnym powstałych od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r., z wyłączeniem odsetek.

Pożyczka będzie wypłacana w dwóch ratach:

- 1) w 2016 r. - pierwsza rata w wysokości do 50% kwoty pożyczki;*
- 2) w 2017 r. - druga rata wypłacana po udokumentowaniu spłaty nieuregulowanych należności w wysokości środków wypłaconych w ramach pierwszej raty pożyczki; udokumentowania spłaty*

nieuregulowanych należności w wysokości środków wypłaconych w ramach drugiej raty pożyczki pożyczkobiorca dokonuje w okresie miesiąca od dnia wypłacenia tej raty.

Pożyczki będą udzielane na okres nie dłuższy niż 10 lat na wniosek producenta mleka, świń lub owoców i warzyw złożony w terminie do dnia 15 października 2016 r. do kierownika biura powiatowego ARiMR, na formularzu opracowanym i udostępnionym przez ARiMR na jej stronie internetowej. Do wniosku producent rolny był obowiązany dołączyć:

- 1) oświadczenie o uzyskaniu przychodów niewystarczających na sfinansowanie niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publiczno-prawnym powstałych od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r.;
- 2) kopie rachunków lub faktur VAT potwierdzających uzyskiwanie obniżonych przychodów.

Ponadto stosownie do przepisów ww. rozporządzenia producenci rolni będą mogli w 2016 r. i 2017 r. ubiegać się o preferencyjne kredyty na sfinansowanie zobowiązań cywilno-prawnych powstałych w okresie od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r., które zostały podjęte w związku z prowadzeniem produkcji mleka, świń lub owoców i warzyw.

Kwota kredytu nie będzie mogła przekroczyć kwoty zobowiązań cywilno-prawnych i jednocześnie kwoty 5 mln zł na gospodarstwo rolne. Oprocentowanie tych kredytów dla kredytobiorcy będzie wynosić 1% przez pierwsze dwa lata od dnia zawarcia umowy kredytu bankowego, a następnie 2,5%. Powyższy kredyt będzie mógł być udzielony maksymalnie na okres ośmiu lat.

Powyższe kredyty będą mogły być udzielane, przez banki z którymi Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zawrze stosowne umowy, po ogłoszeniu pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem.

Producenci rolni mogą również ubiegać się w bankach o zmianę warunków spłaty preferencyjnych kredytów udzielanych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. Nr 22, poz.121 z późn. zm.). Zgodnie z obowiązującymi zasadami udzielania kredytów inwestycyjnych w okresie objętym umową kredytu bank może:

- 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął i pod warunkiem poinformowania o tym ARiMR.
- W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych, losowych i niezawinionych przez kredytobiorcę okoliczności uniemożliwiających terminową spłatę kredytów okres stosowania dopłat do oprocentowania kredytu preferencyjnego może zostać wydłużony do trzech lat, na wniosek kredytobiorcy złożony w banku.

dotaddkowego wsparcia gospodarstw W zakresie działań podejmowanych na forum UE w sprawie dodatkowego nadzwyczajnego wsparcia dla producentów oraz podjęcia skutecznych działań wpływających na poprawę sytuacji na rynku, zadanie będzie podejmowane sukcesywnie w najbliższym okresie w zależności od dalszego rozwoju sytuacji na rynku.

W 2016 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udzielała producentom mleka, producentom świń oraz producentom owoców i warzyw, których przychody były niewystarczające na sfinansowanie niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publiczno-prawnym powstałych od dnia 7 sierpnia 2014 r. do końca kwietnia 2016 r. nieoprocentowane pożyczki na spłatę tych zobowiązań. Kwoty pożyczek nie mogły przekroczyć wysokości kwot nieuregulowanych należności budżetowych o charakterze publiczno-prawnym, z wyłączeniem odsetek. Zgodnie z

danymi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2016 roku zawarto umowy 1.810 pożyczek na łączną kwotę 92.298,2 tys. zł, natomiast do dnia 31.12. 2016 r. wypłacono łącznie kwotę 82.022.300 zł.
